

İZMİR 1 NOLU F TİPİ YÜKSEK GÜVENLİKLİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

13.08.2010 tarihinde Veysel AKKURT vekili Nezahat Paşa Bayraktar ile 01.06.2010 tarihinde Süleyman EROL vekili Av. Bahattin Özdemir tarafından yapılan başvurular üzerine iddiaları araştırmak ve yerinde inceleme yapmak amacı ile İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu "Cezaevi ve Gözaltı Birimleri İzleme Komisyonu"nu görevlendirmiştir. Bu görevlendirilme üzerine Komisyonun İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna ziyaret gerçekleştireceği İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir.

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı 13.01.2011 tarih, BM 2011-33 sayılı yazısı ile ziyaret için uygun olan günleri bildirmiş ayrıca ilgili yazıda "İnsan Hakları il ve ilçe kurullarının Cumhuriyet Başsavcılığından bildirimde bulunarak Ceza İnfaz Kurumlarını ziyaret edebileceği, hükümlü ve tutuklular ile görüşülebileceği, ancak kurulun ceza infaz kurumlarına ait belgeleri inceleme ve ilgili personelin ifadesine başvurma yetkisi bulunmadığından şahsi ve disiplin dosyalarının incelenmesi ve kurum personeli ile görüşme yapılması taleplerinin uygun bulunmadığı" ifade edilmiştir.

ÖN ÇALIŞMA VE PLANLAMA

Bildirimin ardından İzmir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulunun "Cezaevi ve Gözaltı Birimleri İzleme Komisyonu" ziyaret öncesi İzmir Barosunda yapılan toplantı ile bir araya gelerek başvuru sahiplerinin dilekçeleri ve ziyaret sırasında yapılacak işlemleri planlamıştır.

ZİYARET

1. Genel İzlenimler:

18 Ocak Salı günü İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yapılan ziyarete komisyon üyelerinden mazereti bulunanlar katılmamış ve ziyaret Tabipler Odası temsilcisi Doç. Dr. Ekin Özgür AKTAŞ, İzmir Barosu temsilcisi Av. Devrim CENGİZ, İzmir Kadın Hakları Derneği temsilcisi Av. Nilgün Şentuna ve İzmir Ekonomi Üniversitesi temsilcisi Prof.Dr.Sezen ZEYTİNOĞLU'nun katılımları ile gerçekleşmiştir.

Ziyaret başlangıcında İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürü Ayhan ÇAPACI ile görüşülmüş, Ceza İnfaz Kurumu ile ilgili genel bilgiler edinilmiştir. Edinilen bilgilerden Kurumun Kalite Belgesi almak için başvuruda bulunduğu, buna yönelik olarak yapılan çalışmaların oldukça ileri düzeye getirildiği, tutuklu ve hükümlülere yönelik çalışmalar ve özellikle iş atölyelerinin bir çok kuruma örnek olacak seviyeye getirildiği bilgisi alınmıştır.

Ceza İnfaz Kurumu Müdürünün izni ve isteği ile komisyon üyelerince İnfaz Kurumunun genel alanları gezilmiş, genel alanların bakım, hijyen açısından oldukça iyi durumda olduğu gözlemlenmiştir. Kuruma ait web sayfası üzerinden yapılan araştırma ile ziyaret edilen genel alanlara ait bilgi ve görsel materyalin web sayfasında da paylaşıldığı görülmüştür. Bu ziyaret sırasında Kurum çalışanları ve Müdürü komisyon üyelerine samimi ve oldukça destek sağlayacak şekilde yardımcı olmuşlardır.

2. Tutuklu ve Hükümlüler İle Görüşme:

a. Süleyman EROL:

Süleyman EROL adına Av. Bahattin Özdemir'in 01.06.2010 tarihinde İzmir Valiliği İnsan Hakları İl Kuruluna yapmış olduğu başvuruda;

“Başvurucunun 38 yaşında ve 12 yıldır cezaevinde olduğunu 28 Haziran 2005 tarihinden itibaren tek kişilik 8 metrekarelik yaşam ve hareket alanı oldukça küçük bir hücrede tutulduğunu,telefonla görüşme,havalandırmaya çıkma, ziyaretçilerle görüşme,kötü-yetersiz beslenme,fiziksel hareket kısıtlılığı, sosyal iletişim yokluğu nedenleri ile 2006 yılında rahatsızlandığını (kalp çarpıntısı,kulak çınlaması,gözlerde miyop,sindirim sorunları,mide sorunları vs.) yüzeysel muayene ve basit ilaçlarla tedavinin yapıldığını,2008 yılında hipertansiyon rahatsızlığının tespit edildiğini,diyet uygulaması gerektiği halde kendi maddi imkanlarının yoksunluğu nedeni ile cezaevinde bunun mümkün olmadığını (cezaevinde verilen yemeklerin tedavisine uygun olmadığını),23 Şubat 2009 gecesinde geçirdiği depresyon nedeni ile bileklerini kesmek sureti ile intihara teşebbüs ettiğini,depresif bozukluk teşhisi konularak hemen ilaç tedavisine başlandığını,tüm bu sağlık sorunlarına rağmen cezaevi idaresince koşullarında hiçbir iyileştirme yapılmadığını bunca zamana rağmen sorunlarının artarak devam ettiği” yakınmalarında bulunulmuştur.

Cezaevinde gerçekleşen görüşmede; 1998 yılında beri tutuklu olduğunu belirten Süleyman EROL, 28 Haziran 2005 tarihinde gerekçe gösterilmeden üç kişilik hücreden alınarak tek kişilik hücreye konulduğunu, cezasının normal müebbet hapis olmasına, ayrıca kendisi ile ilgili kararın Yargıtay tarafından bozulmasına karşın ağırlaştırılmış müebbet hapis koşullarına göre ceza infaz kurumunda tutulduğunu ifade etmiştir. Süleyman EROL bu uygulama nedeni ile sınırlı süre havalandırma imkanından yararlanabildiğini, bu sürenin İnfaz Kurumu yetkililerinin inisiyatifi ile yasal süreden daha uzun tutulmasına rağmen (normal sürenin bir saat olmasına karşın hakkında 3 saatlik süre uygulandığını) bunun yetersiz olduğunu, haftalık ziyaret, sohbet, telefonla görüşme gibi bir çok olanaktan daha az yararlanabildiğini, kendisi ile aynı koşullarda başka hükümlü olmaması nedeni ile 10 kişilik grup oluşturamadığından, başka gruba katılımının da mümkün olmaması sebebi ile atölye, spor, kütüphane, sohbet vb. grup halinde yapılan aktivitelerden de yararlanamadığını ifade etmiştir.

Ayrıca ailesinin maddi olanaksızlık nedeniyle kendisini ancak yılda iki kez ziyarete gelebildiğini, 10 yıldır hücreden hiç çıkamadığını, bu ağır tecrit koşulu nedeni ile eskiden hiçbir sağlık sorunu yokken hipertansiyon hastası olduğunu, psikolojik durumunun olumsuz etkilendiğini, derin bir yalnızlık çektiğini, kimsenin varlığından haberdar olmadığını düşündüğünü, defalarca İzmir Tabip Odası, TBMM, İzmir Barosu, İzmir Valiliği vb birçok kuruma başvuruda bulunmasına rağmen kendisine hiçbir şekilde dönülmediğini de belirtmiştir.

Süleyman EROL halen her gün yaklaşık 8 tür ilaç kullandığını da eklemiştir (hatırlayabildiği ilaçlar; Norvasc, Delix, Beloc, Lustral, Atarax, Dylon...). Yapılan görüşme sırasında ısrarla tek kişilik hücrede kalmak istemediğini, bunun hüküm esaslarına da aykırı olduğunu, bu durumun psikolojik yapısını çok olumsuz etkilediğini vurgulamıştır.

Bu ağır koşullar nedeni ile psikolojisinin giderek bozulduğunu ve 23 Şubat 2009 tarihinde her iki el bileğini keserek intihar girişiminde bulunduğunu da belirtmiştir. Bu süreçte kaldırılmış olduğu İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri servisi çalışanlarının kendisine yardımcı ve destek olduklarını, 2 ay kadar sürede 3-4 kez görüşme yaptığını belirtmektedir.

Yaşamış olduğu sağlık sorunları, özellikle hipertansiyon nedeni ile ciddi sorun yaşadığını, sağlık sorunu olduğunda önce infaz koruma memurlarının geldiğini, onları sorunun ciddi olduğuna ikna edebilirse infaz koruma baş memuruna haber verildiğini, çoğunlukla gelmediğini, idarenin gözünde çok mız mız bir hükümlü gibi görüldüğünü, ancak çok ağır durumlarda doktor geldiğini genellikle revire götürülerek muayene olabildiğini belirtmektedir.

Özellikle son bir yıldır doktora çıkmak istediğinde “Doktor Yok” denilerek gönderilmediğini, ancak çok ısrarcı olması halinde doktora çıkarıldığını, örneğin 6 ay önce diş hekimine gitmek için dilekçe vermesine rağmen henüz gidemediğini ifade etmiştir.

Süleyman EROL sağlık taraması adı altında sadece yılda bir kez röntgen çekildiğini, bunu da kendi isteği ile yaptırmadığını bildirmiştir.

Hipertansiyon nedeni ile diyet yemek almak istediğini ifade etmiştir. Ziyaret sırasında İnfaz kurumunda hükümlülerin kaldıkları hücrelerin kapısında A4 kağıda “Diyet Yemeği Almaktadır” yazılı notlar yapıştırıldığı da görülmüştür. Süleyman EROL diyet yemeği olarak sadece patates ve bulgur verildiğini, ekonomik yetersizlik nedeni ile kendisinin meyve-yeşillik-yoğurt ve benzeri gıdaları almasında zorluk çektiğini belirtmiştir.

Cezaevi psikologlarından yararlanamadığını, başvurularında kendisine örgütten ayrılmasına yönelik telkinler yapılması nedeni ile bu görüşmelerin yararlı olacağına inanmadığını, kendilerinin yaşam biçimi olarak günün belli saatlerinde türkü söylediklerini, slogan attıklarını bunun için disiplin ve mektup cezaları gibi cezalara maruz kaldığını belirtmiş, haksız uygulandığını düşündüğü cezalar nedeni ile vermiş olduğu 3000’e yakın dilekçenin hiç birinde haklı bulunmadığını da eklemiştir. İdarenin örgüt mensupları ile bağımsız hükümlülere farklı uygulamada bulunduğunu da ifadesine eklemiştir.

Komisyon üyeleri ile Süleyman Erol arasında geçen görüşmenin ardından cezaevi ziyareti sonlandırılmadan önce tekrar görüşülen İnfaz Kurumu Müdürü,Süleyman EROL’a ait sağlık özetinin bulunduğu bir dosyanın komisyon üyelerince görülmesine izin vermiştir. Bu dosyada Süleyman EROL’un 2006 yılında 3 kez, 2007 yılında 1 kez, 2008 yılında 4 kez, 2009 yılında 5 kez, 2010 yılında 4 kez sağlık kontrolünün yapıldığı, hastalıkları ile ilgili rapor ve kayıtların bulunduğu görülmüştür.Bu konudaki ilgili belgelerin Cumhuriyet Başsavcılığının izin yazısında uygun bulunmaması nedeni ile komisyon üyelerince detaylı incelenmesi mümkün olmamıştır.

Yapılan bu görüşme sırasında Aile Hekimliği Uygulamasının başlaması ile kurum hekimlerinin artık çalışmadığı, görevlendirilen aile hekiminin F1 ve F2 Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ile Buca Cezaevinin de sorumluluğunu üstlendiği bu nedenle kurumda sürekli bir hekim olmadığını, yarım gün süre ile gelen hekimin hasta sayısındaki yoğunluk nedeni ile sıkıntı yaşadığı, bu durumun cezaevi görevlileri ile lojmanlarda kalan aileler içinde sürekli sağlık hizmetinden yararlanabilme olanağını ortadan kaldırdığını, çok acil durumlarda 112’den yardım istenebildiğini, ancak kurumun Buca’ya olan uzaklığı nedeni ile çok acil durumlarda yaşamsal tehlike riskinin ortaya çıktığı bilgisi edinilmiştir.

Yine Kuruma tahsis edilen günlük iaşe bedeli dikkate alınarak mümkün olan en iyi kalite ve çeşitlilikte yemek çıkarıldığı, yemek menüsü tespitinde tutuklu ve hükümlülerin görüşlerinin de alınarak düzenleme yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan görüşmelerde bu durumu hükümlülerde teyit etmiştir. Yıl sonu ve yeni ihale dönemlerinde zaman zaman sıkıntı olduğu, eldeki imkanlar ile en iyi kalitede hizmet sunmanın bir kurum kalite politikası olduğu da iletilen bilgiler arasındadır.

Sonuç ; Ziyaretin gerçekleştiği Ceza İnfaz Kurumunda insan hakları ihlaline yönelik bir uygulamanın tespit edilmemesine karşın, ilgili mevzuat ve F1 tipi yüksek güvenliğin cezaevlerinin mimari ve işleyiş özellikleri nedeni ile koşullarının (çalışanların iyi niyetinden bağımsız olarak) ağır tecrit niteliği taşıdığı, bu durumun uzun süre kalan kişilerde psikolojik sorunlar doğmasına neden olduğu, mevzuattaki kısıtlamalar nedeni ile bazı lehe uygulamalardan yararlanılabilmemesinin zor olabileceği (örneğin 10 kişilik grup oluşturulamadan atölye çalışmalarından, kütüphaneden, spor ve diğer aktivitelerden yararlanılamadığı), Aile Hekimliği uygulaması nedeni ile kurumlarda sürekli bir hekim bulunamadığı, Kurumlarda cezası infaz edilen veya tutuklu bulunan kişilerin sorumluluğunun Devletimize ait olması, acil durumların sadece tutuklu ve hükümlü kişiler için değil çalışanlar ve lojmanlarda kalan diğer kişiler için de söz konusu olabileceği, bu nedenle kurumların sağlık ihtiyaçları ve kapasitelerinin de dikkate alınarak sürekli sağlık hizmetinden yararlanılması için gerekli düzenlemelerin yapılması amacı ile ilgili kurumlarla (Sağlık ve Adalet Bakanlığı) yazışma yapılmasının gerekli olduğu kanaatine varılmıştır.

b. Veysel AKKURT:

13.08.2010 tarihinde Veysel AKKURT vekili Nezahat Paşa Bayraktar İzmir Valiliği İnsan Hakları İl Kuruluna yapmış olduğu başvuruda;

“Başvurucunun Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlık bölümü öğrencisi olduğunu,Ege Üniversitesinde meydana gelen olaylar nedeni ile 02.04.2010 tarihinde gözaltına alındığını ve 05.04.2010 tarihinde tutuklanarak İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini,epilepsi hastalığı nedeni ile sık sık nöbet geçirdiğini,bu nöbetler esnasında başını duvara, demirlere çarptığını,sağlık durumunun gittikçe ağırlaştığını ve tutuklu olması nedeni ile hayati tehlikesinin bulunduğu” ifade edilmiştir.

Veysel AKKURT’un komisyon üyeleri ile görüşmeye geçmeden kısa süre önce bir atak geçirdiği ,ardından ziyaretçisinin geldiği bildirilmiş bu nedenle görüşme ancak iki saat sonra başlayabilmiştir. Bu görüşmenin hemen öncesinde de yine bir atak öyküsü olduğu iletilmiştir.Bu koşullarda komisyon üyeleri ile başvuru arasında gerçekleşen görüşmede Veysel AKKURT’un Ege Üniversitesi Peyzaş Mimarisi bölümünde öğrenci olduğunu, üniversitede iki polis memurunun dövülmesi sonrasında kendisinin örgüt üyeliği suçlaması ile Nisan ayından beri tutuklu olduğu anlaşılmıştır.

Veysel AKKURT; 8 yaşında iken Siirt’te ilk kez atak geçirdiğini, epilepsi (sara hastalığı) tanısı konduğunu, bu tarihten sonra Depakin ve Kepra isimli ilaçları kullandığını, ilaca rağmen 3-4 ayda bir kez nöbetleri olduğunu ve nöbet sonrasında yaklaşık 8 saat kadar bunun etkisini yaşadığını, ağırlık, suskunluk, içe kapanma şeklinde şikayetleri bulunduğunu, halen ilaçlarını düzgün kullandığını, ancak tutukluluk nedeni ile psikolojik sorunlar yaşadığını bu sorunların ataklarının artmasına neden olduğunu

belirtmiştir. Bu süreç içinde değişik seferler sağlık kurumlarına götürüldüğünü, 21 gün Manisa'da gözlem altında kaldığını, ancak bu sağlık kurumunda üzerine atılı siyasi suç nedeni ile ayrımcılığa maruz kaldığını ileri sürmüştür. Ağır nöbetler sırasında defalarca İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine götürüldüğünü, istediği zaman doktora görülebildiğini, ilaçlarının kurumca karşılandığını da ifade etmiştir.

Ayrıca kaldığı koğuşun üç kişilik olduğunu, dubleks tarzı koğuşta nöbet geçirdiği sırada merdivenden düşme, kafasını sert cisimlere çarpma gibi kazalar yaşadığını da eklemiştir.

Görüşme sonrasında ziyaret tamamlanmadan önce Ceza İnfaz Kurumu Müdürü kendi isteği ile Veysel AKKURT'a ait sağlık bilgileri özetini içeren dosyayı komisyon üyelerine incelenmesi amacı ile vermiştir. Dosyada yer alan bilgilerden;

Med Hastanesinin 11.08.2009/43676 tarihli raporunda İstirahat EEG'sinde sık tekrarlı, sağda belirgin bilateral centroparietal keskin dalgalar görüldüğü, Ege Ün. Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalının 15.10.2009 tarih 118464 Hastane Protokol nolu raporda "Lokalize idiyopatik epilepsi, Lokalize Nöbet" tanıları ile ilaç kullanımının önerildiği anlaşılmıştır.

Şahsın tutuklandığını ifade ettiği tarihten sonra geçirdiği nöbetler nedeni ile götürüldüğü İzmir Atatürk Devlet Hastanesince düzenlenen 02.06.2010 tarih, 1410 sayılı raporda "Normal EEG" notu bulunduğu, 13.08.2010 tarih 1953 sayılı raporda "Uyanıklık EEG'sinin normal olduğu", 23.08.2010 tarih, 06430 tarihli Sağlık Kurulu Raporunda "Epilepsi ve Depresyon" tanılarının yer aldığı, 22.11.2010 tarih 2568 sayılı raporda ise "EEG'nin normal olduğu" kayıt edilmiştir.

Sonuç : Veysel AKKURT ile yapılan görüşmede şahsın nörolojik bir sağlık sorunu olduğu, sık atak geçirdiği, cezaevinde bulunması nedeni ile yaşadığı psikolojik sorunların arttığı, bu durumun nörolojik problemi nedeni ile yaşadığı atakların sıklaşmasına neden olduğu anlaşılmıştır. Görüşme sırasında atak geçirmesi nedeni ile cezaevindeki Aile Hekimi tarafından görülen olgunun anlaşılabilmesi amacı ile ilgili hekimle görüşme talep edilmiş ancak Başsavcılık yazısında personelle görüşmeye izin verilmediği gerekçesi ile müsaade edilmemiştir.

başvurucu Veysel AKKURT , cezaevi idaresince kendisine herhangi bir kötü muamele veya ayrımcılık yapıldığına dair bir şikayet iletmemiş, dilediği zaman ve atakları sırasında doktor olduğunda doktora götürüldüğünü ifade etmiştir. İçinde bulunduğu koşulların sağlık sorunlarının artmasına sebep olduğunu, ataklar sırasında kontrolünü ve bilincini yitirip düşmesi nedeni ile koğuştaki sert cisimlere çarpması veya merdivenden düşme gibi sorunlara yol açması nedeni ile sıkıntıların arttığını ifade etmiştir.

Yukarıda belirtilen sebepler ile şahsın yapılan muayene ve tetkikler ile saptandığı belirtilen nörolojik sorunu ve depresyon sebebiyle zarar görmemesi ve kendisine zarar verici durumlardan korunabilmesi için gerekli mercilerin uyarılması, alınması mümkün önlemler konusunda ilgili uzmanlar ile görüş alışverişinde bulunularak sorunun artmasının önlenmesi konusunda gerekli işlemlerin yapılmasının önerilmesi uygun görülmüştür. Saygılarımızla.

İzmir Tabipler Odası Temsilcisi
Doç.Dr.Özgür Ekin Aktaş

İzmir Barosu Temsilcisi
Av.Devrim Cengiz Aygün

İzmir Ekonomi Üniv.Temsilcisi
Prof.Dr.Sezen Zeytinoğlu

İzmir Kadın Hakları Derneği Temsilcisi
Av.Nilgün Şentuna